

ЦІЛЬОВІ ОРІЄНТИРИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ КОРОНАВІРУСНОЇ ПАНДЕМІЇ

Формування нової реальності внаслідок глобальної нестабільності, викликаній поширенням коронавірусної інфекції без меж і кордонів зумовлює переосмислення механізмів досягнення глобальних цілей сталого розвитку та розроблених на їх основі цілей сталого розвитку національних держав. Вірогідно цільові орієнтири Програми сталого розвитку ООН до 2030 року за термінами виконання не будуть досягнуті, а національні цільові орієнтири сталого розвитку автоматично потребуватимуть перегляду з урахуванням специфіки впливу ситуації з коронавірусом на конкретну національну господарську систему.

У глобальному тренді кожна національна держава визначає конкретні завдання та орієнтири для досягнення Цілей Сталого Розвитку до 2030 року, які схвалені 25 вересня 2015 року 193 державами-членами Організації Об'єднаних Націй на Саміті зі сталого розвитку в Нью-Йорку і налічують 17 цілей та 169 завдань. Цілі сталого розвитку на 2015–2030 роки, адаптовані для України наступні: 1) подолання бідності; 2) подолання голоду розвиток сільського господарства; 3) міцне здоров'я і благополуччя; 4) якісна освіта; 5) гендерна рівність; 6) чиста вода та належні санітарні умови; 7) доступна та чиста енергія; 8) гідна праця та економічне зростання; 9) промисловість, інновації та інфраструктура; 10) скорочення нерівності; 11) сталий розвиток міст і громад; 12) відповідальне споживання і виробництво; 13) пом'якшення наслідків зміни клімату; 14) збереження морських ресурсів; 15) захист та відновлення екосистем суші; 16) мир, справедливість та сильні інститути; 17) партнерство заради сталого розвитку [1].

Реалізація зазначених цілей передбачає досягнення цільових показників, які розроблені за умови реалізації базового сценарію розвитку глобальної та національної економіки. Принагідно, що прогноз розвитку світової економіки, опублікований до початку дії негативних впливів поширення коронавірусної інфекції на економіку, визначає ключові ризики невиконання глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року навіть в умовах відносно стабільної соціально-економічної ситуації [2].

Водночас за станом на початок березня міжнародні інституції у зв'язку з поширенням коронавірусу прогнозують уповільнення темпів

зростання світового ВВП у 2020 році з 2,9 до 2,4 % (мінус пів відсотка) [3].

Досвід попередніх економічних криз, зокрема глобальної фінансово-економічної кризи 2007-2008 років свідчить про негативний вплив кризових процесів на досягнення цілей сталого розвитку і, найбільше – подолання бідності [4, с. 268-271]. Зазначене дозволяє припустити перенесення цієї закономірності на сучасну політичну та соціально-економічну ситуацію.

Співставлення цільових значень цілей сталого розвитку України на 2020 рік [1], поточних даних Державної служби статистики України та на основі емпіричного аналізу сучасних й минулих тенденцій розгортання економічних криз дозволяє констатувати низьку вірогідність досягнення наступних цільових орієнтирів:

– забезпечення стійкого економічного зростання, зокрема: а) зростання реального ВВП у 2020 році на рівні 104 % на основі модернізації виробництва, розвитку інновацій, підвищення експортного потенціалу, виводу на зовнішні ринки продукції з високою часткою доданої вартості; б) зростання частки експорту товарів з використанням у виробництві технологій високого та середньовисокого рівня в загальному обсязі експорту товарів (2020 р. до 25,0%);

в) мобілізація додаткових фінансових ресурсів на основі заохочення інвестицій іноземних та вітчизняних інвесторів, що передбачає чистий притік прямих іноземних інвестицій (за даними платіжного балансу) у 2020 р. на рівні 10,0 млрд дол. США; г) підвищення рівня зайнятості населення;

– зниження на чверть передчасної смертності населення, у тому числі за рахунок упровадження інноваційних підходів до діагностики захворювань;

– подолання бідності і голоду, зокрема: а) скорочення в 4 рази рівня бідності, зокрема шляхом ліквідації її крайніх форм; б) підвищення життєстійкості соціально вразливих верств населення; в) забезпечення прискореного зростання доходів найменш забезпечених 40% населення; г) забезпечення доступності збалансованого харчування на рівні науково обґрунтованих норм для всіх верств населення; д) досягнення середньорічного індексу споживчих цін на продукти харчування у 2020 р. на рівні 105 відсотків.

З урахуванням швидкої мінливості та турбулентності глобальної та національних економік необхідне перманентне коригування цільових завдань і показників сталого розвитку з урахуванням виявлення нових тенденцій. Наративом державного управління сталим розвитком має стати цілеспрямований вплив органів публічної влади на формування збалансованого соціального, економічного і екологічного розвитку в

умовах нової глобальної реальності.

Література

1. Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна». Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <https://menr.gov.ua/files/docs/>
2. World Economic Situation and Prospects 2020. United Nations, New York.
3. Coronavirus: The world economy at risk. OECD Interim Economic Assessment. 2 March 2020.
4. Олешко А. А. Антикризове регулювання національної економіки: теорія і практика. Ірпінь: Ви-во НУДПСУ, 2012. 350 с.

УДК 658.1

Радіонова Н. Й., к.е.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИТРАТОУТВОРЮЮЧИХ ЧИННИКІВ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ ПІДПРИЄМСТВА НА ТАКТИЧНОМУ ТА СТРАТЕГІЧНОМУ РІВНЯХ

Враховуючи сучасний стан вітчизняної промисловості, підприємствам потрібно спрямовувати менеджмент на досягнення цілей не тільки тактичного, а й стратегічного рівня. В якості тактичної мети для кожного підприємства важливим є зростання рівня прибутковості. Дослідження закономірностей управління в контексті реалізації підприємством його стратегічних цілей дозволяють стверджувати, що метою підприємства на зазначеному рівні має бути спрямованість на його сталий розвиток.

Ключову позицію у формуванні прибутку підприємства відіграє рівень витрат, який знаходиться під постійним впливом різних обставин зовнішнього й внутрішнього середовища. Управління витратами означає цілеспрямований вплив на складну взаємодію набору витратоутворюючих чинників у кожній конкретній ситуації. Великий тлумачний словник сучасної української мови дає наступне визначення: чинник – умова, рушійна сила, причина будь-якого процесу, що визначає його характер або одну з основних рис [1, с. 1016].

Кожен чинник передбачає можливість вибору для підприємства (наприклад, організація великосерійного або дрібносерійного виробництва), й цей вибір визначає рівень і динаміку витрат [3, с. 89]. Щоб зробити правильний вибір, необхідно врахувати вплив кожного чинника. Тому, для управління витратами важливе значення має встановлення та